

Brussel, 11 oktober 2017
(OR. en)

12913/17

**FREMP 110
JAI 880
COHOM 111
DROIPEN 129
ASILE 66
JUSTCIV 228
SOC 624
SCHENGEN 61
EJUSTICE 117
DAPIX 319
ANTIDISCRIM 45
VISA 385
CULT 111**

NOTA

---

van:	het voorzitterschap
aan:	de Raad
nr. vorig doc.:	12727/17
Betreft:	Ontwerpconclusies van de Raad over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten in 2016

Voor de delegaties gaan in bijlage dezes ontwerpconclusies van de Raad over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten in 2016, ter aanneming in de Raad JBZ op 12 oktober 2017.

Daarnaast verzoekt het voorzitterschap de ministers zich te beraden op de vraag hoe de bescherming van de grondrechten kan worden versterkt en hoe het handvest ruimere bekendheid kan worden gegeven.

**ONTWERPCONCLUSIES VAN DE RAAD OVER DE TOEPASSING VAN HET
HANDVEST VAN DE GRONDRECHTEN IN 2016****I. INLEIDING**

1. De Raad memoreert artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, waarin is bepaald dat de Unie berust op de waarden eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Deze gemeenschappelijke waarden vormen de grondvesten van de Europese Unie en van onze samenlevingen. Overeenkomstig artikel 51 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het Handvest) eerbiedigen de instellingen en organen van de Unie, alsmede de lidstaten bij de tenuitvoerlegging van het recht van de EU, de grondrechten die in het Handvest zijn verankerd.
2. In 2016 werd de bescherming van diverse in het Handvest opgenomen rechten verder verstevigd met de vaststelling van een reeks rechtsinstrumenten: betreffende het vermoeden van onschuld en het recht om bij de terechtzitting aanwezig te zijn;¹ betreffende rechtsbijstand;² betreffende procedurele waarborgen voor kinderen³, alsmede met de invoering van een alomvattende reeks regels voor gegevensbescherming op EU-niveau.⁴

---

¹ Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (PB L 65 van 11.3.2016, blz. 1).

² Richtlijn (EU) 2016/1919 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 betreffende rechtsbijstand voor verdachten en beklaagden in strafprocedures en voor gezochte personen in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel (PB L 297 van 4.11.2016, blz. 1).

³ Richtlijn (EU) 2016/800 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklagde zijn in een strafprocedure (PB L 132 van 21.5.2016, blz. 1).

⁴ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1). Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad.

3. De Raad herhaalt dat de grondrechten op alle beleidsgebieden volledig moeten worden geïntegreerd in de voorbereiding en beoordeling van EU-wetgeving en -beleid. Hij wijst op de richtsnoeren van de Raad voor methodologische stappen om de verenigbaarheid met de grondrechten te toetsen in de voorbereidende instanties van de Raad⁵, die ervoor moeten zorgen dat de grondrechten beter in aanmerking worden genomen in het wetgevings- en beleidsvormingsproces.
4. De Raad is ingenomen met het verslag van de Commissie over de toepassing van het Handvest⁶ in 2016 en van het verslag over de grondrechten in 2017⁷ van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (het Bureau voor de grondrechten). In deze verslagen wordt gewezen op de vooruitgang die het voorbije jaar is geboekt en op de uitdagingen waarmee de EU en de lidstaten nog worden geconfronteerd met betrekking tot de daadwerkelijke toepassing van het Handvest.
5. De Raad neemt nota van het voorstel van de Commissie om een Europese pijler van sociale rechten⁸ in te stellen als kader voor volgende stappen met het oog op toekomstige maatregelen in de richting van versterking van gelijke kansen en toegang tot de arbeidsmarkt, billijke arbeidsomstandigheden en sociale bescherming en inclusie en ziet uit naar de besprekingen over het voorstel tijdens de zitting van de Raad Epsco op 23 oktober..

II. DE RECHTEN VAN HET HANDVEST VERWEZENLIJKEN

6. De Raad erkent dat het beschermen van de grondrechten een horizontale aangelegenheid is die alle activiteitsdomeinen van de EU bestrijkt en slechts kan worden verwezenlijkt met de steun en de actieve medewerking van alle belanghebbenden op EU- en op nationaal niveau. De Raad wijst erop dat het belangrijk is op zowel nationaal als EU-niveau het bewustzijn rond de toepassing van het Handvest te vergroten, bij beleidsmakers, juristen en de rechthebbenden zelf. Hij onderstreept in dit verband dat intensiever gebruik moet worden gemaakt van digitale tools zoals e-justitie en de uitwisseling van beste praktijken.

---

⁵ Document 5377/15.

⁶ Document 9511/17.

⁷ Document 10744/17 + ADD 1 + ADD 2.

⁸ Document 8637/17.

7. De Raad hecht groot belang aan het verstevigen van de samenhang tussen de interne en de externe dimensie van het EU-beleid op het gebied van grondrechten en mensenrechten⁹.
8. De Raad benadrukt de rol van het Hof van Justitie van de Europese Unie bij de uitlegging en de toepassing van het Handvest in de EU, en aldus bij het verwezenlijken van de daarin vervatte rechten.
9. De Raad erkent de wezenlijke rol die het Bureau voor de grondrechten, overeenkomstig de desbetreffende oprichtingsverordening,¹⁰ de afgelopen tien jaar heeft gespeeld door wetenschappelijk onderbouwd advies en deskundigheid over grondrechtenkwesties te verstrekken. De Raad moedigt het Bureau voor de grondrechten ertoe aan zijn activiteiten te verbreden, vanuit zijn rol als verzamelaar van gegevens over grondrechten en door synergieën en samenwerking te stimuleren tussen netwerken van contactpunten van de regeringen, nationale mensenrechteninstellingen, organisaties van het maatschappelijk middenveld en burgers. De Raad verzoekt het Bureau voor de grondrechten samen te werken met de lidstaten teneinde de uitwisseling te bevorderen van goede praktijken, instrumenten en methoden voor de toepassing van het Handvest en voor communicatie over grondrechten, waarden en vrijheden.
10. Binnen het kader van het internationale recht, het EU-recht en het nationale recht spelen de organisaties van het maatschappelijk middenveld een belangrijke rol bij het bevorderen en implementeren van grondrechten in het veld en bij het dienen als waakhond, alsook bij het rechthebbenden bewust maken van grondrechten en steunen wanneer zij proberen hun rechten uit te oefenen en te verdedigen. Om hun taak te vervullen moeten de organisaties van het maatschappelijk middenveld in staat worden gesteld hun werk te verrichten.

---

⁹ Overeenkomstig het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie (2015-2019).

¹⁰ Verordening (EG) nr. 168/2007 van de Raad van 15 februari 2007 tot oprichting van een Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, PB L 53 van 22.2.2007, blz. 1.

a) Interne veiligheid

11. De Raad herhaalt dat veiligheid en eerbiediging van de grondrechten als beleidsdoelstellingen onderling in overeenstemming en complementair zijn.
12. In dit verband benadrukt de Raad, onder verwijzing naar de werkzaamheden van de deskundigengroep op hoog niveau inzake informatiesystemen en interoperabiliteit, het belang van het recht op privacy en het recht op bescherming van persoonsgegevens overeenkomstig de conclusies van de Raad van 9 juni 2017 over de verdere stappen voor het verbeteren van de informatie-uitwisseling en het waarborgen van de interoperabiliteit van de EU-informatiesystemen¹¹.

b) Asiel en migratie

13. De Raad erkent dat het noodzakelijk is de grondrechten te eerbiedigen van migranten, asielzoekers, vluchtelingen en personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, ook wanneer de situatie op het gebied van migratie en asiel erg problematisch is. De Raad is het erover eens dat er bij EU-maatregelen en nationale maatregelen met name rekening moet worden gehouden met de ernstige risico's op misbruik en uitbuiting, door bijvoorbeeld smokkelaars en mensenhandelaars, waarbij vrouwen en kinderen een groter risico lopen het slachtoffer te worden van geweld en discriminatie.¹²

---

¹¹ Document 10151/2017.

¹² Zie onder meer de recente conclusies van de Raad en de lidstaten over de bescherming van migrerende kinderen (doc. 10085/17) en de Mededeling van de Commissie van 12 april 2017 over de bescherming van migrerende kinderen (COM 2017 (211)).

c) Rechten van het kind

14. De Raad onderstreept dat het belangrijk is de bescherming van kinderen en de naleving van het beginsel van het belang van het kind een primaire plaats te geven in elk optreden dat betrekking heeft op kinderen.
15. De Raad benadrukt dat samenwerking en dialoog met de belanghebbenden cruciaal zijn voor de eerbiediging van de rechten van het kind, met name door middel van goede praktijken en de uitwisseling ervan, welke nog verder moeten worden ontwikkeld. Hij wijst op het jaarlijkse forum voor de rechten van het kind, de informele deskundigengroep van de lidstaten en het initiatief van de Commissie voor een Europees netwerk van voogdij-instellingen.

d) Bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat

16. De Raad is verheugd over de maatregelen die zijn gecoördineerd door de door de Commissie ingestelde groep op hoog niveau voor de bestrijding van racisme, vreemdelingenhaat en andere vormen van onverdraagzaamheid. Die maatregelen behelzen onder meer het toezien op de uitvoering van de gedragscode tegen illegale haatzaaiende uitlatingen op het internet¹³, het intensiveren van steun voor slachtoffers, het ontwikkelen van methoden voor het registreren en verzamelen van gegevens over haatcriminaliteit, het bestrijden van illegale haatzaaiende uitlatingen online, het bevorderen van mediageletterdheid en kritisch denken, en het versterken van intercultureel begrip door middel van onderwijs. In deze context werd bij de conferentie van 6-7 april 2017 van het Maltese voorzitterschap, ‘Counter-narratives: how to support civil society in delivering effective positive narratives against hate speech online’, bevestigd dat grotere samenwerking en inzet van alle betrokken partijen noodzakelijk is: de media, internetplatforms en de overheidsinstanties.
17. De Raad ziet uit naar de resultaten van de enquête EU-MIDIS II van het Bureau voor de grondrechten waarmee wordt nagegaan hoeveel vooruitgang de afgelopen vijf jaar is geboekt met het beschermen van de grondrechten van migranten en etnische minderheden.

---

¹³ Beschikbaar op:
http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate_speech_code_of_conduct_en.pdf

e) Geweld tegen vrouwen

18. De Raad is verheugd dat de Commissie het Colloquium over de grondrechten van 2017 wijdt aan de bevordering van vrouwenrechten en gendergelijkheid, zijnde een kans voor het bespreken van de versterking van de positie van de vrouw op economisch en politiek vlak, de rechten van de vrouw in het openbare en het privéleven en de bestrijding van elke vorm van geweld tegen vrouwen. Rond dat laatste onderwerp worden het hele jaar door speciale acties georganiseerd.¹⁴
19. De Raad heeft herhaaldelijk zijn inzet getoond voor de preventie en uitroeiing van elke vorm van geweld tegen vrouwen en van huiselijk geweld. In verband hiermee wijst de Raad op zijn recente besluiten¹⁵ over de ondertekening van het Verdrag inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) en op zijn in dat verband geformuleerde voornemen over te gaan tot de sluiting van dat verdrag. De Raad verzoekt de lidstaten die dat nog niet hebben gedaan, het verdrag te bekrachtigen.

f) Pluralisme in de media

20. De Raad neemt er nota van dat pluralisme in de media en democratie de centrale thema's waren van het Colloquium over de grondrechten in 2016 en van de geplande vervolgacties. Hij waardeert dat deze kwestie ook onder het Estse voorzitterschap aandacht kreeg tijdens het informele seminar met deskundigen over "Media Pluralism and the Rule of Law in the Digital Age" van 12 juli 2017, als voorbereiding van de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat van de Raad.

---

¹⁴ Zie https://ec.europa.eu/info/events/sustainable-development-goals/2017-annual-colloquium-fundamental-rights-2017-nov-20_nl

¹⁵ Besluiten (EU) 2017/865 en (EU) 2017/866 van de Raad.

g) Toetreding van de EU tot het EVRM

De Raad blijft hechten aan de toetreding van de EU tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, die de gemeenschappelijke waarden van de Unie zal versterken, de doeltreffendheid van het EU-recht zal verbeteren en de bescherming van de grondrechten in Europa meer samenhang zal geven. De Raad verzoekt de Commissie haar analyse van de door het Europees Hof van Justitie opgeworpen juridische kwesties snel af te ronden, met het oog op verdere bespreking door de Raad.
